
شرح ماده به ماده
قانون دامن مجازات حبس تعزیری
اصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳

مؤلفین:

دکتر مجتبیٰ فرهمند

دکتر حسین گرامی

سرشناسه	:	فرهمند، مجتبی، ۱۳۶۴
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳
مشخصات نشر	:	مؤلفین مجتبی فرهمند، حسین گرامی، تهران: انتشارات گنج دانش، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۲۵۲ ص؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م
شابک	:	978-622-6187-68-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	حقوق جزا -- ایران Criminal law -- Iran
موضوع	:	مجازات -- ایران Punishment -- Iran
شناسه افزوده	:	گرامی، حسین
رده بندی کنگره	:	KMH۳۷۹۴
رده بندی دیویی	:	۳۴۵/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۳۲۳۹۴۷

انتشارات گنج دانش

خیابان باب همایون، شماره ۱۶، تان ۳۳۱۱۰۵۷۵

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، شماره ۳۱۱، تلفن: ۶۶۴۹۲۱۹۶

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید ای ژاندارمری، شماره ۱۳۶

تلفن: ۶۶۴۸۵۰۴۸

آدرس وبسایت: ganjdanesh.com

شرح ماده به ماده قانون

کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳

مؤلفین: دکتر مجتبی فرهمند - دکتر حسین گرامی

تهران، انتشارات گنج دانش، ۱۳۹۹

چاپ اول، شمارگان: ۱۰۰ جلد

لیتوگرافی: ترنج رایانه؛ چاپ: احمدی؛ صحافی: احمدی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۸۷-۶۸-۸

قیمت: ۴۵,۰۰۰ تومان

مقدمه.....	۱۹
مبحث اول: قانون کاهش مجازات حبس تعزیری در زمان.....	۲۱
۱- ده و یازده قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲.....	۲۲
۱-۱ اصل عطف به ماسبق نشدن قوانین کیفری.....	۲۳
۳- تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون کاهش مجازات حبس تعزیری.....	۲۴
۴- تعیین قاضی حاکم، مجرایم آبی، مستمر، استمرار یافته و به عادت.....	۲۴
۵- اجرای فوری قوانین شرعی.....	۲۴
۶- استثنائات اصل عطف به ماسبق شدن قوانین کیفری.....	۲۴
۷- شمول قانون کاهش مجازات حبس تعزیری بر انواع مختلف از مصادیق اجرای فوری قانون.....	۲۵
۸- تغییرات قانون کاهش مجازات حبس تعزیری در تشکیلات قضایی و صلاحیت.....	۲۶
۹- قواعد راجع به شیوه رسیدگی.....	۳۰
۱۰- تغییر مقررات مرور زمان شکایت به موجب قانون کاهش مجازات حبس تعزیری.....	۳۰
۱۱- اجرای فوری قانون مخفف در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری.....	۳۳
۱۲- نحوه عمل دادگاه در تغییر مجازات حکم قطعیت یافته.....	۳۴
۱۳- قطعیت یا قابلیت اعتراض تصمیم دادگاه در تغییر مجازات رأی قطعی یافته.....	۳۴
۱۴- مرجع صالح برای تغییر مجازات رأی قطعی یافته.....	۳۶
۱۵- دادگاه صالح برای تغییر مجازات رأی قطعی در فرض تجمیع آراء در راستای ماده ۵۱۰ قانون آیین دادرسی کیفری.....	۳۷
۱۶- اختیارات دادگاه در راستای تغییر مجازات بر اساس قانون جدید.....	۳۸
۱۷- معیار تشخیص مجازات اخف در جرم توهین.....	۳۹
۱۸- اعمال بند ب ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی حتی در صورتی که مجازات سابق در محدوده مجازات قانون جدید باشد.....	۴۱
۱۹- قانون مساعد در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری.....	۴۱

۶ شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

- ۲۰- اعمال بند ب ماده ۱۰ در فرض صدور حکم به حبس بیش از حداقل بدون توجیهات ماده ۱۸ قانون مجازات اسلامی ۴۳
- ۲۱- اعمال قانون مساعد با تغییر مقررات تخفیف و امکان تبدیل حبس ۴۴
- ۲۲- عدم تأثیر قوانین راجع به صلاحیت در تصمیم مرجع تجدیدنظر ۴۵
- بخش دوم: تغییر و بازنگری در مجازات برخی جرایم ۴۷
- تغییرات ایجاد شده در مواد قانون مجازات اسلامی ۴۹
- ۲- کاهش جنبه عمومی بزه ایراد جرح عمدی ۵۱
- ۳- کاهش مجازات جرم آدم‌ربایی ۵۲
- ۴- بقاء مجازات صدور آدم‌ربایی ۵۲
- ۵- تمییز بین آدم‌ربایی به علم و تهدید و غیر آن ۵۳
- ۶- مفهوم مخفی کردن در ربایه ۵۵
- ۷- تغییرات درجه و آثار آن در جرم آدم‌ربایی ۵۶
- ۸- کاهش و تبدیل مجازات جرم تخريب ۵۶
- ۹- درجه جرم تخريب با ارزش مال کمتر از یکصد میلیون ريال ۵۶
- ۱۰- صلاحیت اولیه دادسرا در جرم تخريب و استثنای آن ۵۷
- ۱۱- تخريب با ارزش مال کمتر از یکصد میلیون ريال جرم و آثار آن ۵۸
- ۱۲- زمان تعیین نصاب ارزش مال موضوع تخريب ۵۸
- ۱۳- ملاک نصاب ارزش مال موضوع تخريب در فرضی که تخريب توسط مجرم در چند مرحله انجام شده است ۵۹
- ۱۴- ملاک نصاب در فرضی که تخريب توسط دو نفر با مشارکت انجام شده است ۵۹
- ۱۵- ملاک مجازات در جرم تخريب، خسارت وارد شده است و نه ارزش مال موضوع تخريب ۶۱
- ۱۶- عطف به ماسبق شدن در مجازات جرم تخريب ۶۲
- ۱۷- کاهش مجازات جرم چراندن و خشکاندن باغ میوه و تاکستان ۶۳
- ۱۸- تبدیل مجازات توهین ساده ۶۵
- ۱۹- کاهش مجازات افترای قولی ۶۵

مبحث سوم: تکلیف به صدور حکم به حداقل، در کیفر حبس..... ۶۷

۱- تغییرات حاصل از قانون کاهش مجازات حبس در ماده ۱۸ قانون مجازات اسلامی مصوب

۱۳۹۲..... ۷۰

۲- الگوی کیفر دهی فرضی یا الگوی کیفر دهی رهنمود محور..... ۷۱

۳- اعمال تکلیف صدور حکم به حداقل کیفر حبس حتی در فرض تعدد جرم..... ۷۲

۴- تکلیف به صدور حکم به حداقل کیفر حبس و شرط تناسب در قانون مبارزه با مواد مخدر..... ۷۲

۵- روم حکم به حداقل مختص کیفر حبس..... ۷۳

۶- تکلیف صدور حکم به حداقل کیفر حبس در جرایم که فاقد حداقل هستند..... ۷۳

۷- مصدق‌های ادعای قانون مجازات اسلامی..... ۷۴

۸- انگیزه..... ۷۵

۹- وضع ذهنی و ارکان مرتکب در جن ارتکاب جرم..... ۷۵

۱۰- شیوه ارتکاب جرم..... ۷۶

۱۱- گستره نقض وظیفه..... ۷۶

۱۲- آثار زیان بار جرم..... ۷۶

۱۳- اقدامات مرتکب پس از ارتکاب جرم..... ۷۷

۱۴- سوابق فردی و اجتماعی و خانوادگی..... ۷۷

۱۵- تأثیر تعزیر بر مرتکب..... ۷۸

۱۶- میزان کیفر در فرض تأثیر سوابق..... ۷۸

۱۷- ضمانت اجرای تبصره ماده ۱۸: تخلف انتظامی، اصلاح کیفر در مراجع عالی..... ۷۹

۱۸- سوابق در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر..... ۷۹

مبحث چهارم: تبدیل حبس ابد به حبس درجه یک..... ۸۱

۱- تغییرات ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی با قانون کاهش مجازات حبس تعزیری..... ۸۲

۲- تأثیر قانون کاهش مجازات حبس تعزیری بر درجات جرایم..... ۸۵

۳- مصادیق حبس ابد حدی..... ۸۵

۴- فایده تبدیل حبس ابد به حبس درجه یک؛ آزادی مشروط..... ۸۶

۸ □ شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

- ۵- فایده تبدیل حبس ابد به حبس درجه یک؛ ماده ۴۴۲ قانون آیین دادرسی کیفری ۸۷
 - ۶- تکلیف محکومین حبس ابد که با عفو حبس ایشان به حبس مدت‌دار تبدیل شده است ۸۷
 - ۷- انتهای حبس درجه یک ۸۸
 - ۸- نحوه اعمال مقررات تعدد در کیفر حبس درجه یک ۸۹
 - ۹- تبدیل حبس ابد به حبس درجه یک، کیفر مخفف است ۸۹
 - ۱۰- درجه جرم در کیفر سیال همراه با کیفر حبس ۸۹
 - ۱۱- درجه کیفر در جزای نقدی سیال یا نسبی ۹۰
 - ۱۲- انتفاء حبس ابد در قانون مبارزه با مواد مخدر یا اصلاحات ناشی از ماده ۴۵ الحاقی به قانون مبارزه با مواد مخدر ۹۱
 - ۱۳- تبدیل حبس ابد به غیر حدی مندرج در تمامی قوانین به حبس درجه یک ۹۱
 - ۱۴- مخفف بودن تبدیل حبس ابد به حبس درجه یک و عطف به ماسبق شدن آن ۹۲
- مبحث پنجم: توسعه مجازات کیفری** ۹۵
- ۱- تغییرات ایجاد شده در ماده ۲۳ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ ۹۶
 - ۲- تفاوت قانون سابق با قانون حاضر ۹۷
 - ۳- مشدد بودن بخش مجازات تکمیلی قانون کاهش مجازات حبس تعزیری نسبت به قانون سابق ۹۷
 - ۴- مجازات تکمیلی شورای حل اختلاف ۹۸
 - ۵- مجازات تکمیلی یا تنبیهی ۹۸
 - ۶- مجازات تکمیلی ناظر بر جرایم عمدی یا غیر عمدی ۹۸
 - ۷- عدم لزوم به تعیین حداکثر کیفر برای تعیین مجازات تکمیلی ۹۹
 - ۸- حصری بودن مصادیق مجازات‌های تکمیلی ۹۹
 - ۹- عدم امکان مجازات تکمیلی در خصوص اشخاص حقوقی ۹۹
 - ۱۰- تأثیر تعلیق بر مجازات تکمیلی ۹۹
 - ۱۱- توسعه کاربست‌های کیفرهای تبعی ۱۰۰

مبحث ششم: تعدیل مبالغ ریالی قانون..... ۱۰۱

۱- تغییرات ماده ۲۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۰۱

۲- تغییرات قانون جدید..... ۱۰۲

۳- مبلغ فعلی حبس بدل از جزای نقدی..... ۱۰۲

۴- عطف به ماسبق نشدن تعدیل مبالغ ریالی..... ۱۰۲

۵- اطلاق ماده ۲۸ قانون مجازات اسلامی به مجازات تخلفات صنفی اداره تعزیرات..... ۱۰۲

۶- یکپارچگی در برابر شدن جزای نقدی جرایم مندرج در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر..... ۱۰۳

۷- تأثیر درجه حبس..... ۱۰۳

۸- منظور از تخلفات در ماده ۲۸ قانون مجازات اسلامی..... ۱۰۳

مبحث هفتم: تخفیف مجازات و جمع حبس کوتاه مدت..... ۱۰۵

۱- ارفاقات قانونی مساعدتر در تخفیف..... ۱۰۶

۲- تغییرات ماده ۳۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۰۷

۳- تغییرات قانون جدید نسبت به سابق در باب تخفیف..... ۱۰۸

۴- تخفیف در اصلاحات جدید..... ۱۰۸

۵- تکلیف تخفیف در مجازات حبس درجه هشت..... ۱۱۰

۶- جمع مقررات تخفیف در حبس درجه هفت با مقررات جایگزین..... ۱۱۰

۷- حبس درجه هفت مشمول ماده ۲ قانون نحوه وصول برخی از بدهی های دولت و..... ۱۱۱

مصرف آن در موارد معین نیست..... ۱۱۱

۸- حبس صرفاً قابل تبدیل به جزای نقدی..... ۱۱۲

۹- رفع محدودیت های تخفیف در کلاهبرداری و ارتشاء و اختلاس..... ۱۱۲

۱۰- محدودیت های تخفیف در قوانین خاص دیگر..... ۱۱۲

۱۱- بقاء یا نسخ محدودیت خاص در تخفیف در قوانین خاص..... ۱۱۴

۱۲- تخفیف در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر..... ۱۱۵

۱۳- تبدیل و تخفیف هم زمان حبس درجه پنج و شش در حالتی خاص..... ۱۱۵

۱۰ □ شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

- ۱۴- اجتناب از حبس کوتاه مدت..... ۱۱۵
- ۱۵- اجرای حبس کوتاه مدت به عنوان ضمانت اجرای جایگزین حبس..... ۱۱۶
- ۱۶- مجازات قضایی جانشین مجازات قانونی برای جایگزین حبس اجباری..... ۱۱۷
- ۱۷- تکلیف محدودیت های مجازات جایگزین حبس در حبس های کوتاه مدت..... ۱۱۸
- ۱۸- تکلیف محدودیت تبصره ماده ۷۱۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ در حبس کوتاه مدت..... ۱۱۹
- ۱۹- جمع چند نهاد ارفاقی..... ۱۱۹
- ۲۰- نخل مجازات در جرم کلاهبرداری..... ۱۲۰
- مبحث هشتم کاهش ممنوعیت های تعلیق اجرای مجازات..... ۱۲۱
- ۱- تغییرات ایجاد شده در ماده ۴۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۲۲
- ۲- جرایم غیر قابل تعلیق علاوه بر ماده ۴۷ قانون مجازات اسلامی..... ۱۲۳
- ۳- ممنوعیت تعلیق در جرم علیه امنیت کشور..... ۱۲۳
- ۴- استثناء ممنوعیت تعلیق جرایم علیه امنیت کشور..... ۱۲۴
- ۵- منظور از تعلیق بخشی از مجازات..... ۱۲۵
- ۶- مستند قانونی جرم خرابکاری در تأسیسات آب و برق، گاز، نفت و مخابرات..... ۱۲۵
- ۷- جرایم سازمان یافته..... ۱۲۵
- ۸- سرقت مسلحانه و مقرون به آزار..... ۱۲۵
- ۹- آدم ربایی..... ۱۲۶
- ۱۰- اسید پاشی..... ۱۲۶
- ۱۱- قدرت نمایی و ایجاد مزاحمت با چاقو..... ۱۲۶
- ۱۲- جرایم علیه عفت عمومی..... ۱۲۷
- ۱۳- محدودیت تعلیق در ماده ۷۴۲ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵..... ۱۲۷
- ۱۴- قاچاق عمده مواد مخدر یا روان گردان، مشروبات الکلی، سلاح، مهمات و قاچاق انسان..... ۱۲۸
- ۱۵- امکان تعلیق مجازات نگهداری مشروبات الکلی داخلی..... ۱۲۸

- ۱۶- شمول تبصره به تعلیق و عدم شمول آن به تعویق..... ۱۲۹
- ۱۷- تعزیر بدل از قصاص نفس..... ۱۲۹
- ۱۸- معاونت در قتل عمدی و معاونت در محاربه و افساد فی الارض..... ۱۲۹
- ۱۹- جرائم اقتصادی با موضوع جرم بیش از یکصد میلیون ریال و شروع به جرم این جرایم غیر قابل تعلیق است..... ۱۳۰
- ۲۰- حکومیت اطفال..... ۱۳۰
- ۲۱- جرایم غیر قابل تعلیق در قوانین خاص..... ۱۳۰
- ۲۱- کلاهبرداری و جرایم در حکم کلاهبرداری با هر نصاب مالی قابل تعلیق هستند..... ۱۳۲

- مبحث نهم: گسترش محدوده نظام نیمه آزادی..... ۱۳۳
- ۱- ماده ۵۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۳۳
- ۲- تغییرات قانون جدید نسبت به سابق در بخش نظام نیمه آزادی..... ۱۳۴
- ۳- اختصاص نظام نیمه آزادی به حبس های مزبوری..... ۱۳۴
- ۴- مرجع صالح برای اظهار نظر در سلب آزادی مشروط..... ۱۳۴
- ۵- ماده ۵۵۳ قانون آیین دادرسی کیفری..... ۱۳۵

- مبحث دهم: گسترش و توسعه نظارت الکترونیک..... ۱۳۷
- ۱- ماده ۶۲ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۳۷
- ۲- شرایط نظارت الکترونیکی..... ۱۳۸
- ۳- عدم تأثیر آیین نامه ماده ۶۲ بر اجرای نظارت الکترونیک..... ۱۳۹
- ۴- ماده (۱۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴..... ۱۳۹
- ۵- از آیین نامه اجرایی نظارت الکترونیک مصوب ۱۳۹۷/۴/۱۰ ریاست قوه قضائیه: ... ۱۴۰

- مبحث یازدهم: تغییر در محدودیت های مجازات های جایگزین حبس..... ۱۴۳
- ۱- مواد ۷۲ و ۷۳ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۴۳

۱۲ □ شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

- ۲- تغییرات ماده ۷۲ قانون مجازات اسلامی ۱۴۴
- ۳- منظور از تعدد در ماده ۷۲ قانون مجازات اسلامی ۱۴۴
- ۴- شرط ممنوعیت اعمال مجازات جایگزین حبس ۱۴۴
- ۵- اجرای ممنوعیت ناشی از تعدد در جایگزین های حبس اجباری ۱۴۴
- بحث دوازدهم: توسعه جرایم قابل گذشت و تغییر مجازات آنها ۱۴۵
- ۱- حکم کلی کاهش مجازات حبس جرایم قابل گذشت ۱۴۷
- ۲- گستره جرایم قابل گذشت ۱۴۸
- ۳- جرایم قابل گذشت مطلق و مشروط ۱۵۰
- ۴- شرط بل گذشت در جرم کلاهبرداری و انتقال مال غیر ۱۵۰
- ۵- سایر جرایم در حکم کلاهبرداری به جز انتقال مال غیر، قابل گذشت مطلق هستند ۱۵۱
- ۶- جرم معامله معارض غیر قابل گذشت یا قابل گذشت مطلق یا قابل گذشت مشروط ۱۵۱
- ۷- عدم تأثیر سوابق در قابل گذشت بودن کلاهبرداری ۱۵۲
- ۸- نحوه ارزیابی مال موضوع کلاهبرداری ۱۵۲
- ۹- منظور از ارزش مال در جرم انتقال مال غیر ۱۵۳
- ۱۰- منظور از ارزش مال در جرم انتقال مال غیر، اصل مال است نه غرامات ۱۵۴
- ۱۱- منظور از ارزش مال در انتقال منافع مال غیر ۱۵۴
- ۱۲- نحوه تشخیص ارزش مال در شروع به جرم ۱۵۵
- ۱۳- ارزش مال در صورت تعدد بزه‌دیدگان کلاهبرداری ۱۵۵
- ۱۴- ارزش مال در صورت تعدد شرکای جرم ۱۵۶
- ۱۵- ارزش مال در فرضی که کلاهبردار اسناد تجاری تحصیل کرده ولی موفق به تألیف نکرده باشد ۱۵۷
- ۱۶- قابل گذشت بودن یا نبودن کلاهبرداری رایانه‌ای ۱۵۸
- ۱۷- امکان یا عدم امکان تصور کلاهبرداری بدون بزه‌دیده ۱۵۸
- ۱۸- سرقت‌های چهارگانه؛ قابل گذشت مشروط ۱۵۹
- ۱۹- شرایط قابل گذشت بودن سرقت‌های چهارگانه ۱۶۰

- ۲۰- نحوه ارزیابی ارزش مال مسروقه..... ۱۶۰
- ۲۱- سابقه مؤثر کیفری چیست..... ۱۶۰
- ۲۲- ملاک برای محکومیت مؤثر، مجازات قانونی است و نه مجازات قضایی..... ۱۶۱
- ۲۳- شلاق تعزیری و سایر مجازات‌های تعزیری و حبس تعزیری درجه شش فاقد آثار تبعی..... ۱۶۲
- ۲۴- تأثیر وجود مجازات متعدد برای جرایم متعدد در سوابق..... ۱۶۲
- ۲۵- تنکاب جرم دارای اثر تبعی (محرومیت از حقوق اجتماعی) در طول محرومیت
الجماع..... ۱۶۲
- ۲۶- آثار تبعی (وجود سابقه مؤثر) در طول تحمل کیفر و در طول آزادی مشروط..... ۱۶۲
- ۲۷- محرومیت مؤثر دائمی نیست..... ۱۶۳
- ۲۸- اثر تعلیق محکومیت مؤثر..... ۱۶۳
- ۲۹- سابقه مؤثر بر اساس مجازات مؤرخ در دادنامه یا کیفر اصلاح شده قانون جدید..... ۱۶۴
- ۳۰- تکلیف ضابطین و مسئولیت تعقیب در مواجهه با سرقت..... ۱۶۵
- ۳۱- تکلیف قابلیت گذشت در جرم سرقت..... ۱۶۶
- ۳۱- تکلیف مقام تعقیب به شناسایی مالکی و مطالب نمودن او در فرض احراز قابل گذشت
بودن جرم..... ۱۶۷
- ۳۲- قابل گذشت بودن جعل سند عادی و استفاده از آن..... ۱۶۷
- ۳۳- تصرف عدوانی قابل گذشت مشروط..... ۱۶۸
- ۳۴- منظور از املاک دولتی..... ۱۶۸
- ۳۵- منظور از املاک عمومی..... ۱۶۹
- ۳۶- اموال موقوفه آیا املاک عمومی است..... ۱۷۰
- ۳۷- تأثیر تغییرات ایجاد شده در پرونده‌های مطروحه..... ۱۷۰
- ۳۸- تصرف عدوانی مجدد نیز در اموال عمومی و دولتی غیر قابل گذشت است..... ۱۷۱
- ۳۹- درجه جرم تصرف عدوانی..... ۱۷۱
- ۴۰- سایر جرایم قابل گذشت قانون مجازات اسلامی..... ۱۷۳
- ۴۱- قابل گذشت بودن جرم ماده ۵۶۷ قانون مجازات اسلامی ۹۲ (ایراد ضرب بدون اثر)..... ۱۷۳
- ۴۲- قابل گذشت بودن جرم ترک انفاق..... ۱۷۳

۱۴ □ شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

- ۴۳- انتقاد ۱۷۴
- ۴۴- تصنیف نگهداری در قانون اصلاح و تربیت در جرایم درجه پنج و پایین تر برای نوجوانان و اطفال ۱۷۴
- ۴۵- انتقاد ۱۷۵
- ۴۶- شاکی در جرم توهین به مأمور دولت ۱۷۵
- بحث سیزدهم : تغییر مقررات تعدد جرم ۱۷۷
- ۱- متر: ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی پیش از اصلاح ۱۸۰
- ۲- مرئوس ۱۸۱
- ۳- افسار تعدد ۱۸۱
- ۴- تعدد معنوی ۱۸۱
- ۵- تعدد مادی ۱۸۲
- ۶- ابهام در تکلیف تعدد در برهه مصادیق ۱۸۲
- الف- وقتی یک جرم مقدمه جرم دیگر است ۱۸۲
- ب- وقتی یک جرم رکن مادی جرم دیگر است ۱۸۳
- ج- وقتی یک جرم، نتیجه جرم دیگر است ۱۸۴
- د- وقتی یک جرم کیفیت مشدده جرم دیگر است ۱۸۴
- ح- تعدد موضوع، مکان، زمان، بزه دیده لزوماً تعدد جرم نیست ۱۸۴
- ط- وقتی یک جرم جزء جدایی ناپذیر جرم دیگر است، تعدد جرم نیست ۱۸۵
- ۷- تفکیک تعدد مادی به تعدد مادی مشابه و مختلف ۱۸۶
- ۸- نحوه تشدید مجازات در تعدد مادی مشابه و مختلف تابع قواعد واحد است ۱۸۸
- ۹- تعدد در جرایم درجه هفت و هشت ۱۸۹
- ۱۰- تکلیف رد مال، اخراج از کشور و ضبط سلاح و مهمات و سایر مجازات‌های تبعی مصرح در قانون در فرض تعدد ۱۹۰
- ۱۱- مصادیق تعدد مادی مشابه ۱۹۰
- ۱۲- جمع تعدد مادی مشابه و مختلف ۱۹۲

- ۱۳ - جمع تعدد و تکرار..... ۱۹۳
- ۱۴ - اجرای مجازات اشد در تعدد مادی مختلف..... ۱۹۳
- ۱۵ - اجرای مجازات اشد در تعزیرات منصوص شرعی..... ۱۹۴
- ۱۶ - موارد در حکم اجرا..... ۱۹۴
- ۱۷ - منظور از عبارت غیر قابل اجرا بشود..... ۱۹۴
- ۱۸ - تأثیر گذشت یکی از شکات در جرایم مشابه قابل گذشت..... ۱۹۵
- ۱۹ - منظور از مجازات اشد در دادنامه..... ۱۹۶
- ۲۰ - نحوه احتساب مجازات تحمل شده..... ۱۹۷
- ۲۱ - منظور از عبارت اشد عرفی یا درجه‌ای..... ۱۹۷
- ۲۲ - جواز یا عدم جواز تعدد شلاق تعزیری از ۷۴ ضربه در مقام تعدد..... ۱۹۸
- ۲۳ - تعدد در مواد مختلف..... ۱۹۸
- ۲۴ - تعدد در جرم صدور حکم بر محبت نشدنی..... ۱۹۹
- ۲۵ - بقایای تعدد مشمول قاعده جمع مجازات ما در قانون مجازات اسلامی..... ۱۹۹
- ۲۶ - حکم خاص قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مجازات..... ۲۰۰
- ۲۷ - تخفیف در فرض تعدد..... ۲۰۱
- ۲۸ - تعدد نتیجه‌ای..... ۲۰۱
- ۲۹ - انتفاء تعدد در فرض عنوان مجرمانه خاص..... ۲۰۲
- ۳۰ - تعدد جرم در جرایم اطفال..... ۲۰۲
- ۳۱ - تعدد کلاهبرداری با مبالغ مختلف..... ۲۰۴
- ۳۲ - تعدد سرقت با مبالغ مختلف و تأثیر آن در قابل گذشت بودن سرقت..... ۲۰۵
- مبحث چهاردهم: تغییر مقررات تکرار جرم..... ۲۰۶
- ۱ - ماده ۱۳۷ قانون مجازات اسلامی بعد از اعمال تغییرات قانون کاهش حبس..... ۲۰۸
- ۲ - متن سابق ماده ۱۳۷ قانون مجازات اسلامی..... ۲۰۸
- ۴ - شرایط تحقق تکرار..... ۲۰۸
- ۵ - شرط اول تحقق تکرار: وجود حکم محکومیت قطعی..... ۲۰۹

۱۶ □ شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

- ۶- شرط دوم تکرار؛ جرم سابقه و جرم جدید تعزیری باشد..... ۲۱۰
- ۷- شرط سوم تکرار؛ جرم سابقه درجه یک تا پنج باشد..... ۲۱۰
- ۸- شرط چهارم تکرار؛ جرم جدید درجه یک تا شش باشد..... ۲۱۰
- ۹- شرط پنجم تکرار؛ جرم سابقه و جرم جدید مطبوعاتی و سیاسی نباشد..... ۲۱۱
- ۱۰- شرط ششم تکرار؛ جرم سابقه و جرم جدید جزء جرایم اطفال و نوجوانان نباشد..... ۲۱۲
- ۱۱- شرط هفتم تکرار؛ عدم گذشت مواعد ماده ۱۰۷ یا ۲۵ قانون مجازات اسلامی.... ۲۱۲
- ۱- شرط هشتم تکرار؛ حکم جرم سابقه از دادگاه‌های ایران صادر شده باشد..... ۲۱۳
- ۱۳- تغییر جرم پایه بر اساس تغییرات قانون جدید و تأثیر آن بر مقررات تکرار..... ۲۱۳
- ۱۴- تکرار در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر..... ۲۱۴
- ۱۵- جرم تعدد تکرار..... ۲۱۴

مبحث پانزدهم: تسبیل تخفیف در تکرار..... ۲۱۵

- ۱- ماده ۱۳۹ قانون مجازات اسلامی م.و.ب ۱۳۹۲ بعد از اعمال تغییرات قانون کاهش مجازات حبس تعزیری..... ۲۱۵
- ۲- متن ماده ۱۳۹ قانون مجازات اسلامی پیش از اصلاحات..... ۲۱۵
- ۳- نسخ ماده ۶۶۶ قانون مجازات اسلامی..... ۲۱۶
- ۴- سوابق سه گانه مشمول تکرار مانع تخفیف..... ۲۱۶
- ۵- تأثیر سوابق بر مجازات جایگزین حبس..... ۲۱۷
- ۶- وجود کیفیات مشدده و مخففه به صورت توأمان..... ۲۱۷

مبحث شانزدهم: یکپارچگی تقنینی در مصادیق خاص قانونی معاونت و شروع جرم..... ۳۱۹

- ۱- تغییرات ماده ۱۲۷ قانون مجازات اسلامی با قانون کاهش مجازات حبس تعزیری..... ۲۲۰
- ۳- موارد نسخ شده از مصادیق خاص معاونت در قانون مجازات اسلامی..... ۲۲۱
- ۴- موارد نسخ شده از مصادیق خاص شروع به جرم در قانون مجازات اسلامی..... ۲۲۱
- ۵- تسری نسخ مصادیق خاص شروع به جرم به همه قوانین..... ۲۲۱
- ۶- مصادیق خاص معاونت در شرع وفق حکم شرعی..... ۲۲۲

۲۲۲.....	۷- بقاء حکم معاونت به عنوان جرم خاص
۲۲۳.....	۸- متن سابق ماده ۳ قانون وصول برخی درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین
۲۲۴.....	۹- متن منقح شده ماده ۳ قانون نحوه وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین
۲۲۵.....	۱۰- علت تغییر در قانون نحوه وصول برخی درآمدهای دولت
۲۲۵.....	۱۱- علت تغییر بند یک ماده ۳ قانون نحوه وصول درآمدهای دولت
۲۲۵.....	۱۲- منظور از خلفات رانندگی
۲۲۶.....	۱۳- معیار مقربان جهنگل حبس
۲۲۹.....	جدول تغییرات مجازات ها و درجات آن در قوانین جزایی
۲۲۹.....	"جدول مجازات ها تغییر یافته پس بر قانون کاهش مجازات حبس تعزیری"
۲۴۹.....	منابع
۲۵۲.....	وبسایت ها

از زمانی که مجازات حبس به عنوان یک از اصلی ترین ضمانت اجراهای کیفری پیش بینی شد و تازد به عنوان یکی از اصلی ترین حقوق اولیه انسان موضوع محدودیت ناسی کیفر قرار گرفت، آثار منفی این کیفر همواره مورد توجه کارشناسان و جرم شناسان بوده است و اصلاح و درمان به عنوان یکی از مهم ترین کارکردهای این مجازات، تردید جدایی مواجه شد (آشوری، ۱۳۹۴؛ ۳۸). تجربه به مدد آمار جرم نشان داد که ارتکاب مجدد جرم به صورت حرفه ای بیشتر توسط افرادی که دارای سابقه زندانی بوده اند اتفاق می افتد (غلامی، ۱۳۸۲؛ ۲۹۶). این مجازات نه تنها موجب برپروبی و درمان نمی شود بلکه در انتقال فرهنگ بزهکاری مجرمان تازه کنار و تبدیل آنان به مجرمان حرفه ای نیز مؤثر بوده است. (مک شین و ویلیامز، ۱۳۸۰؛ ۱۶۰)

در کشورمان نیز تورم کیفری یکی از مشکلات مهم دستگاه قضایی است که نحوی که قریب به ۳۰۰۰ عنوان کیفری در قوانین مختلف پیش بینی شده است. برابر آمارها شمار پرونده های قضایی در سال ۱۳۸۳ در مقایسه با سال ۱۳۶۴ دو نیم برابر شده است؛ در حالی که در سال ۱۳۶۴ در برابر هر ۱۸ نفر یک پرونده قضایی وجود داشته است، این رقم در سال ۱۳۸۳ به دو و نیم برابر افزایش یافته است. برآوردها همچنان افزایش پرونده ها در آینده را نشان خواهد داد. این در

۲۰ □ شرح ماده به ماده قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

حالی است که در برخی کشورها در برابر هر هشتاد نفر یک پرونده وجود دارد. (فرهمنده، ۱۳۹۶: ۱۶) مقدمات فوق به همواره بالا بودن آمار زندانیان و مشکلات اقتصادی و اجرایی ناشی از اداره زندان و تحمیل هزینه‌های کلان آن به بودجه عمومی موجب شد که حبس زدایی در اسناد بالادستی قوانین کشور، از جمله بند ۱۴ سیاست‌های کلی نظام در سال ۱۳۸۱ و بند ۱۲ سیاست‌های کلی پنج ساله در سال ۱۳۸۸ و بند ۶۵ سیاست‌های کلی نظام در سال ۱۳۹۴ و برنامه‌های توسعه در سال ۱۳۸۳ و ۱۳۷۹ مورد توجه قرار گرفت (به، منده، ۱۳۹۶: ۲۵۶) و هر یک از رؤسای قوه قضائیه در بخش نامه و آیین نامه‌هایی تحت عنوان مدیریت جمعیت کیفری زندان به این مسأله پردازند. آخرین اراده‌ها در گذار در راستای حبس زدایی قانون کاهش مجازات حبس مصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳ است که راهکارهای چون کاهش مجازات حبس برای برخی جرایم، تغییر مقررات تعدد، تکرار جرم، تغییر الگوی تخفیف مجازات و تعیین ضابطه‌ای جدید در تعیین کیفر دهی در صدر کاهش جمعیت کیفری زندان بوده است.

قانون جدید کاهش مجازات حبس تعزیری که در برخی از موارد نیز خالی از نقد نیست در مقارنه و تطبیق با قانون مجازات اسلامی و سایر قوانین مرتبط پرسش‌های کاربردی و ابهاماتی را طرح می‌کند. ما در این نمره به صورت کاربردی سعی در شرح ماده به ماده این قانون با رویکرد رفع ابهامات و تبیین ظرفیت‌های موجود قانونی و ابعاد اجرایی آن داریم. امید آن داریم که این نوشتار برای جامعه محترم حقوقی اعم از قضات، وکلا و علاقه‌مندان پژوهش‌های حقوقی مفید فایده قرار گیرد.